

Enkele diersoorten uit het diepere water van de Golf van Biscaje.

M. Faasse

Tijdens een verblijf te Bretagne in maart 1992 bleek het mogelijk een bezoek aan de haven van Le Guilvinec in te lassen in het programma. Vanuit deze haven wordt door een aantal kotters gevist met een bordentrawl in diep water in de Golf van Biscaje. Tegen vier uur komen de kotters de haven binnen. Sommige hiervan hebben een vuil dek, dat wil zeggen dat een deel van de bijvangst nog niet overboord is gespoeld. Op dergelijke dekken zijn allerlei interessante diersoorten te vinden, die anders voor ons niet bereikbaar zijn. Voor wat betreft de Decapoda is daarover al eerder in "De Strandvlo" gepubliceerd (d'UDEKEM d'ACQZ, 1985; 1988). Hieronder zal een aantal van de gevonden diepwatersoorten besproken worden.

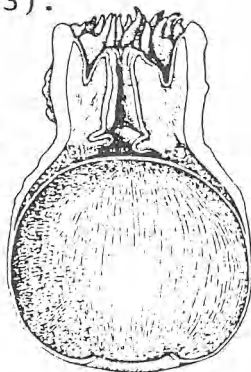
Zeeanemonen

Actinauge richardi (MARION, 1906) - Duikelaar

Van deze anemoon werden twee levende exemplaren gevonden. De mondschijf vertoont een apart, gestreept kleurpatroon. Bij één ex. waren de strepen chocoladebruin, bij het andere meer oranjebruin. Een ander kenmerk is nog meer afwijkend van de soorten die bij ons voorkomen. Bij zeeanemonen denken we meestal aan dieren, die met een voetschijf stevig

vastgehecht zitten aan een harde ondergrond. Enkele groepen zeeanemonen wijken af van dit geijkte patroon. Zo ook de Duikelaar, die in zijn holle voet een hoeveelheid substraat (b.v. zand, modder of steentjes) verzamelt. Hierdoor blijft hij ook op een zachte bodem keurig rechtop staan (fig. 1). Deze soort is niet erg bekend, maar heeft toch een tamelijk ruime verspreiding, van Noorwegen tot Senegal. Komt ook voor in de Golf van Biscaje en de Noordzee. De dichtstbijzijnde vindplaatsen liggen in de Centrale Noordzee. Het lijkt erop dat ondiepe kusten gemeden worden. De meldingen van buiten de Noordzee hebben betrekking op vondsten van 50 tot 1200 m diepte. Informatie over deze anemoon is slechts spaarzaamelijk te vinden. Geraadpleegd werd ATES (1983).

Fig. 1 (naar ATES, 1983)

Decapoden

Solenocera membranacea (RISSO, 1816) (fig. 2)

De garnalen worden verdeeld in drie groepen: *Caridea*, *Stenopodidea* en *Penaeidea*. Alle garnalensoorten die bij ons voorkomen behoren tot de *Caridea*. Een kenmerk van deze groep is dat alleen de voorste twee paren looppoten scharen kunnen bezitten. *S. membranacea* behoort tot de *Penaeidea*, waarbij de eerste drie paar looppoten voorzien zijn van ongeveer even grote scharen. In de Zuidelijke Noordzee komen deze voor zover ik weet niet voor. *S. membranacea* heeft nog meer bijzondere kenmerken. De binnenste flagellen van het eerste antennepaar zijn voorzien van een dunne zoom (vgl. de soortnaam *membranacea*), die een functie heeft

bij de ademhaling (fig. 2↔). De garnaal leeft ingegraven in de bodem. Met behulp van de antennes wordt een adembuis gevormd, zoals dat ook bekend is van de Helmkrab *Corystes cassivelaunus*. Van *S. membranacea* werd één dood ex. verzameld. De overige garnalen op de kotter verkeerden in een zeer slechte staat, zodat niet meer materiaal verzameld werd. Waarschijnlijk waren nog meer exemplaren van *S. membranacea* aanwezig en misschien zelfs nog andere interessante soorten.

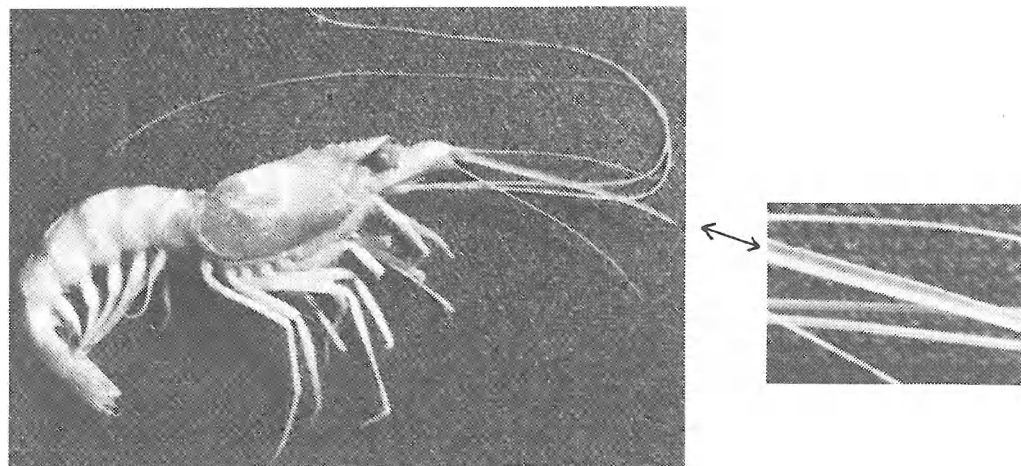

Fig. 2

Atelecyclus rotundatus OLIVI, 1792 - Cirkelronde Krab

Twee levende exemplaren werden verzameld.

Macropipus tuberculatus (ROUX, 1830)

Van deze zwemkrab werd één dood ex. aangetroffen. Het viel op door de felrode kleur van de laatste leden van de zwempoten. Een andere eigenschap waarin het dier afwijkt van de bij ons algemene zwem-

krabben is de naar opzij verlengde achterste tand op de rand van het rugschild (fig. 3). Tot voor kort werden de meeste Europese zwemkrabben tot het genus *Macropipus* gerekend. Nu is *M. tuberculatus* de enige Europese soort van het genus. Hij leeft op dieptes van minstens 140 m (ADEMA, 1991) en is dus niet bij ons te verwachten.

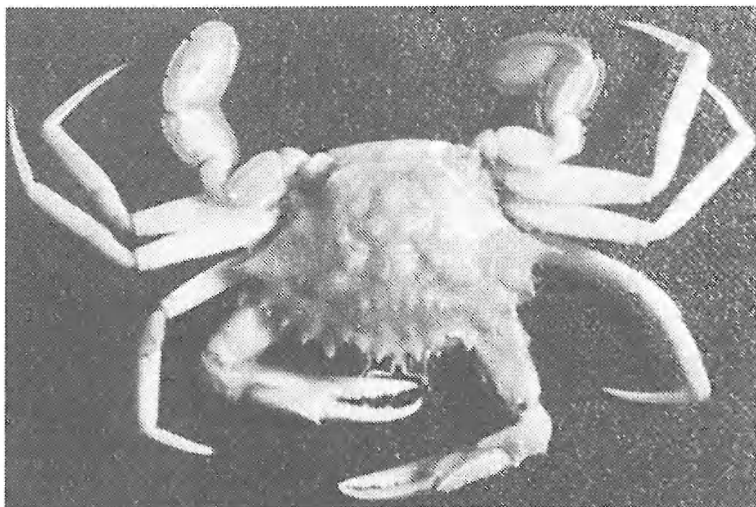

Fig. 3

Munida rugosa (FABRICIUS, 1775) (fig. 4)

Dit was de meest talrijke Decapode op het dek van het kottertje. Enige tientallen levende exemplaren werden er aangetroffen. Twee ervan werden geparasiteerd door een isopode. Het rugschild vertoonde aan één kant een karakteristieke zwelling.

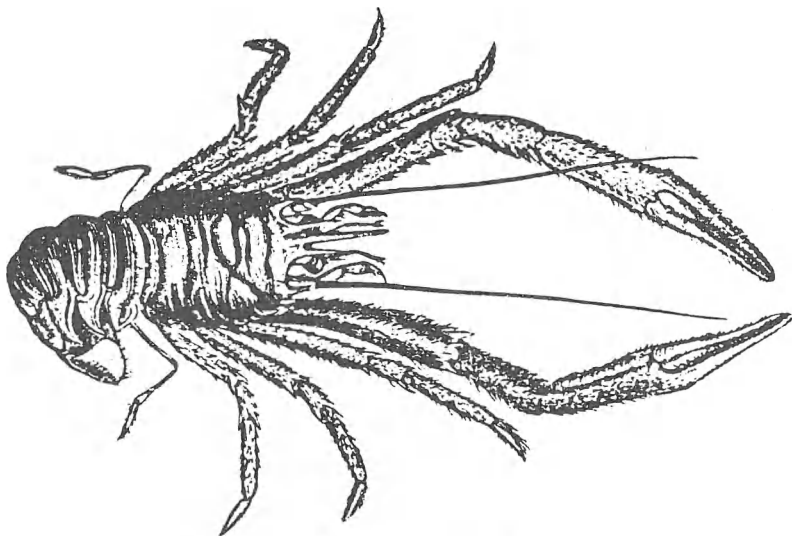

Fig. 4 (naar TESCH, 1920)

Nephrops norvegicus (LINNAEUS, 1758) - Noorse Kreeft of
Langoustine (fig. 5)

Eén levend exemplaar werd gevonden.

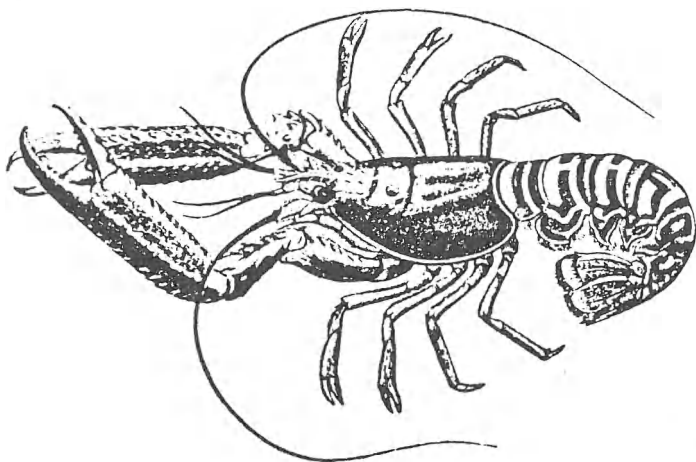

Fig. 5 (naar TESCH, 1920)

Vissen

Capros aper LINNAEUS, 1758 - Evervis (fig. 6)

De Evervis werd met drie dode ex. aangetroffen. Hij leeft bij voorkeur in water van 110-400 m diep. Soms komen zij in grote aantallen voor en dan dringen zij tot in de Zuidelijke Noordzee door. Eénmaal werd een ex. in Nederland gevangen (NIJSSEN & DE GROOT, 1987). Gegevens over de Belgische kust staan mij niet ter beschikking.

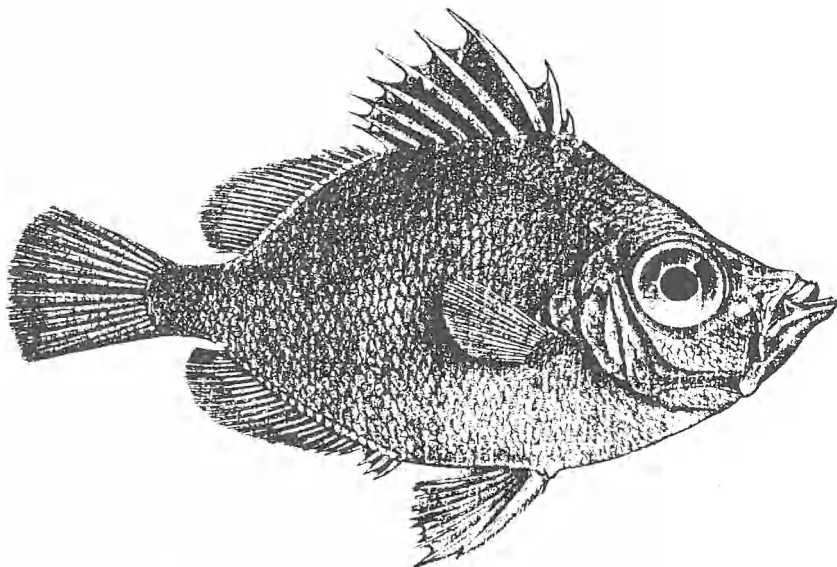

Fig. 6 (naar NIJSSEN & DE GROOT, 1987)

Lesueurigobius friessii (COLLETT) (fig. 7)

Er werden twee dode ex. gevonden van een grondel van ca. 5 cm lengte met gele vlekken op de flanken. Hij lijkt sterk op de grondel die in CAMPBELL (1977) beschreven staat als *L. friessii*. Deze zou voorkomen

vanaf 50 m diep en soms holen delen van de Noorse kreeft.

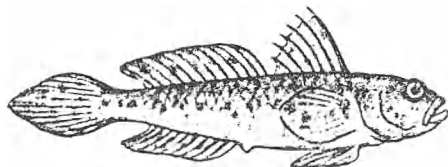

Fig. 7 (naar CAMPBELL, 1977)

De consumptievissen werden niet nauwkeurig bekeken. Een groot deel van de vangst bestond uit Zee-duivels *Lophius piscatorius* en diverse roggenssoorten. Verder veel platvis, enkele nog levende bodemhaaien en een paar Zeebarbelen *Mullus surmuletus*.

Het doorzoeken van de geringe hoeveelheid bijvangst op slechts één viskottertje leverde al een behoorlijk aantal typische diepwatersoorten op. Een uitgebreider onderzoek zou wellicht verrassende vondsten kunnen opleveren. Hopelijk is dit verhaal een stimulans voor Bretagnegangers om aan de fauna van het diepere water ook eens wat aandacht te besteden.

Dankwoord

De exemplaren van *Solenocera membranacea*, *Macropipus tuberculatus* en *Munida rugosa* werden gedetermineerd door C. d'Udekem d'Acoz. Daarvoor ben ik hem zeer erkentelijk.

Literatuur

- ATES, R.M.L., 1983. Een Duikelaar, maar niet zo'n heel slome.- Het Zee-aquarium, 33(7): 182-187.
- ADEMA, J.P.H.M., 1991. De krabben van Nederland en België (Crustacea, Decapoda, Brachyura).- Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum, xi, 244 p.
- CAMPBELL, A.C., 1977. Elseviers gids van strand en kust.- Amsterdam: Elsevier, 320 p.
- NIJSSSEN, H. & S.J. DE GROOT, 1987. De vissen van Nederland.- Natuurhistorische Bibliotheek KNNV, 43: 1-223.
- TESCH, J.J., 1920. Het leven der zee.- Amsterdam: Maatschappij voor goede en goedkope literatuur, 512 p.
- UDEKEM d'ACQZ, C. d', 1985. Etude d'une collection de Crustacés Décapodes de Bretagne.- De Strandvlo, 5(4): 97-130.
- UDEKEM d'ACQZ, C. d', 1988. Seconde note sur les Crustacés Décapodes de la Bretagne.- De Strandvlo, 8(4): 166-205.

Schorerstraat, 14
4341 GN Arnhem
Nederland